

Posudek oponenta disertační práce

Název disertační práce: **Aplikace správního řádu územními finančními orgány**

Autor disertační práce: JUDr. Martina Navrátilová

Oponent: Doc. JUDr. Kateřina Frumarová, Ph.D., Právnická fakulta UP v Olomouci

Význam disertační práce a jejích poznatků, aktuálnost tématu

Předložená disertační práce je zaměřena do oblasti procesněprávní, konkrétně na analýzu situací, kdy a v jakém rozsahu orgány finanční správy aplikují při svých činnostech správní řád. Zvolené téma lze hodnotit kladně, a to z několika důvodů. Jde o téma, jenž je co do svého zpracování zajímavé a přínosné nejen z pohledu právní nauky, ale především praxe, kdy postup orgánů finanční správy dle správního řádu představuje sice menší, ale stále významnou a běžnou činnost těchto orgánů. Svým způsobem jde i o problematiku poněkud opomíjenou, kdy hlavní pozornost je odbornou veřejností věnována postupům dle daňového řádu, i proto lze zpracování tohoto tématu uvítat. Současně jde o oblast, kde je třeba velmi dobře uchopit a zpracovat vzájemné vztahy mezi právem správním a finančním, zejména z pohledu příslušných procesních úprav. I to klade určité nároky na autora. Pokud jde o jistou výtku k volbě tématu, lze ho považovat za vcelku široké, na stranu druhou však je zpracováno komplexně, se zohledněním všech relevantních aspektů.

V návaznosti na cíle práce, podrobněji popsané v Úvodu, si disertantka stanoví čtyři hypotézy, k jejichž potvrzení či vyvrácení má disertační práce směřovat: *1. Orgány finanční správy aplikují správní řád v rámci finančních činností, jež jsou roztrženy v mnoha právních předpisech, spadajících do různých subsystémů nefiskální části zvláštní části finančního práva. 2. Předpokladem pro subsidiární použití správního řádu při správě daní není pouze sjednocení právní úpravy společných institutů (např. doručování, zastupování, počítání lhůt apod.) v jednom procesním předpisu. Především je to sladění výrazných rozdílů zmíněných samostatných právních odvětví (zejména tzv. odvětvoprávních kritérií finančního a správního práva) do jednoho procesního předpisu. 3. Orgány finanční správy při aplikaci finančního práva hmotného aplikují část první, druhou, třetí a čtvrtou správního řádu. 4. K nejrozsáhlejšímu okruhu působnosti, ve kterém orgány finanční správy aplikují správní řád, patří oblast vedení přestupkových řízení.*

Lze konstatovat, že cíle i hypotézy jsou nastaveny adekvátně a odpovídají zvolenému tématu disertační práce.

Struktura práce a zvolené metody zpracování

Disertační práce je vedle Úvodu a Závěru strukturována do 11 hlavních kapitol, dále pak ještě vnitřně diferencovaných. Lze konstatovat, že autorka postupuje v práci logicky, jednotlivé kapitoly a podkapitoly na sebe navazují a směřují k naplnění cílů disertační práce. Oceňuji zejména zařazení dílčích závěrů na konci každé kapitoly, kde autorka stručně shrne nosné závěry, ke kterým v rámci dané

kapitoly dospěla, a v návaznosti na to osvětlí naplnění dílčích cílů práce, resp. potvrzení či vyvrácení jednotlivých hypotéz.

Z pohledu obsahu práce autorka postupuje od obecného ke zvláštnímu. Kapitola první se věnuje vymezení pojmu územní finanční orgány, resp. aktuálně orgánům finanční správy. V druhé kapitole je obsažen historický exkurz do problematiky aplikace správního řádu těmito orgány v minulosti. Kapitola třetí přibližuje orgány finanční správy jakožto správní orgány ve smyslu správního řádu. Kapitola čtvrtá pak představuje přehledovou kapitolu, kde je čtenáři nastíněno, ve kterých oblastech je správní řád orgány finanční správy aplikován. Tuto kapitolu dále rozvíjí navazující kapitoly disertační práce, které podrobně analyzují jednotlivé oblasti využití správního řádu v činnostech orgánů finanční správy.

Pokud jde o vědecké metody, autorka pracuje zejména za pomoci popisné metody a dále metody analýzy, a to jak zčásti dobových, tak zejména stávajících právních úprav, jakož i judikatury. V rámci některých kapitol či podkapitol je pracováno s metodou komparační. Nejenom v Závěru pak nechybí ani autorčin syntetický pohled.

Výsledky disertační práce, splnění stanovených cílů

Domnívám se, že práce jako celek poskytuje odborně fundovaný pohled na danou problematiku i její dílčí aspekty, vykazuje vyváženost i logickou uspořádanost. Autorka se dobře orientuje v dané problematice jak z pohledu právní teorie, tak i praxe. Lze mít za to, že disertantka naplnila stanovené cíle, odborný text systematicky směřoval k potvrzení/vyvrácení jednotlivých, autorkou stanovených hypotéz. Poznatky získané v rámci této disertační práce mohou být přínosné jak pro teorii, tak zejména praxi v oblasti správního i finančního práva.

Formální náležitosti

Pokud jde o formální požadavky na tento typ kvalifikační práce, domnívám se, že jsou splněny. Disertační práce je přehledně členěna a logicky uspořádána. Práce je vybavena poznámkovým aparátem a je psána odborným jazykem, přesto čtivě. Občas se vyskytují dílčí gramatická či stylistická pochybení.

Připomínky a podněty k obsahu práce

- název kapitoly třetí – mělo by zde být uvedeno „správní orgány“, nikoli správní úřady, v textu je již uveden správní pojem,
- poněkud mi absentuje konkrétnější závěr u kapitoly třetí – kdy tedy vystupují orgány finanční správy jako správní orgány?
- s. 54 – jak by autorka vymezila a odlišila finančněprávní odpovědnost za finanční delikty a správněprávní odpovědnost za přestupky?
- s. 66 – autorka si zde volí k analýze možného podřazení daňového řízení pod řízení správní jedno z odpovědných kritérií – a to metodu právní regulace. Proč zvolila právě toto kritérium? A jaké by byly závěry z pohledu analýzy zbylých kritérií?
- s. 93 – jaký je vzájemný vztah institutů působnosti, pravomoci a příslušnosti?
- s. 102 – autorka zde vychází z úpravy, která již byla změněna novelou – příkazem na místě lze uložit pouze pokutu, změněny byly i podmínky (domluva),
- v kapitolách, kde je pojednáváno o přestupkových řízeních vedených orgány finanční správy hovoří autorka o způsobech ukončení tohoto řízení – proč není zmíněna i možnost uzavření dohody o narovnání?

- s. 158 – pojednání o nápravné fázi bylo pojato velmi úsporně ve srovnání s prvou fází dozoru,
- v jakém rozsahu se tedy bude aplikovat správní řád na proces poskytování informací ze strany orgánů finanční správy? (kapitola desátá)
- z čeho autorka dovozuje, že například dohoda o zákazu konkurence či dohoda o výkonu služby z jiného místa jsou veřejnoprávními smlouvami? (s. 191)
- obecně co do kompozice textu je třeba upozornit, že některé pasáže se v práci stále opakují, nejzřetelnější je to u kapitol, které se zabývají problematikou řízení o přestupcích,
- vcelku pomálu bylo pracováno se zahraničními zdroji, což je u vědecké práce tohoto druhu bezpochyby významným nedostatkem.

Otázky k obhajobě

K ústní obhajobě navrhuji tato témata:

- Jak autorka nahlíží na stávající rozsah aplikace správního řádu orgány finanční správy? Působí podle ní orgánům finanční správy souběžná aplikace dvou stěžejních procesních předpisů (správní řád a daňový řád) v rámci jimi realizovaných činností problémy? Identifikovala disertantka v tomto ohledu nějaké nedostatky, resp. navrhuje nějaká opatření či změny *de lege ferenda*?
- Veřejnoprávní smlouvy, správní řád a orgány finanční správy.

Závěr

Disertační práci JUDr. Martiny Navrátilové i přes výše uvedené výhrady či připomínky **doporučuji k obhajobě** před komisí pro obhajobu disertační práce. Autorka prokázala schopnost samostatné tvůrčí vědecké práce, jakož i schopnost její výsledky kvalifikovaným způsobem dále zprostředkovat.

V Olomouci dne 6. 11. 2021

Doc. JUDr. Kateřina Frumarová, Ph.D.